

De 5 makkelijkste manieren om je teksten drastisch te verbeteren

Die iedere GGZ-professional zou moeten kennen om begrijpelijk en overtuigend te schrijven...

Vaak weet je heel goed wat je wilt vertellen. Maar als je het op papier probeert te zetten, kom je er niet uit. **Het wordt een saai verhaal en loopt niet lekker.**

Of je bent juist zo trots als een pauw op je pennenvrucht. Maar **je lezer begrijpt je niet. Of je tekst heeft nul overtuigingskracht.**

Of je nu wel of niet van schrijven houdt. Of je er nu wel of geen talent voor hebt. De kans is groot dat je regelmatig zelf een tekst moet schrijven.

De grote valkuil daarbij is, dat je de bewezen technieken, formats en formules niet kent.

En dat is zonde. Want daardoor heeft je tekst niet het gewenste effect. **Help je niet de mensen die je kunt helpen met je kennis.** En krijg je niet de waardering die je verdient.

Daarom hier de vijf beste schrijftips om je teksten drastisch te verbeteren. Ze gelden in ieder geval voor teksten die je online

plaatst. Of die je voor een breed publiek schrijft. Maar eigenlijk zijn de meeste lezers er blij mee.

Je kunt er vandaag al succes mee hebben. Wat je ook gaat schrijven.

De 5 beste tips om snel begrijpelijker en overtuigender te schrijven

- 1 Omzeil de lijdende vorm
- 2 Gebruik signaalwoorden
- 3 Maak kortere zinnen
- 4 Vermijd moeilijke woorden en afkortingen
- 5 Ga niet van jezelf uit

1

Zet niet meer dan $\pm 10\%$ van je zinnen in de lijdende vorm

Vermijd zoveel mogelijk de woorden *zijn* en *worden* (of varianten daarop) in combinatie met woorden die uitdrukken wat er gebeurde. Meestal beginnen die laatste met *ge*. En anders met *be*, *ver*, *ont* of *her*. Zoals: *gebeurd*, *verloren* en *ontdekt*.

Voorbeelden van woordcombinaties die je beter kunt omzeilen, zijn:

- is vergeten
- zijn geweest
- werd beschreven

Want als je dit soort lijdende vormen te vaak gebruikt, valt je lezer in slaap.

Je zegt er namelijk mee dat een persoon of voorwerp iets ondergaat. Terwijl je lezer juist actie wil.

Bovendien blijft het in de lijdende vorm nogal eens vaag wie wat doet. Zoals in: *er werd een opmerking over gemaakt*. **Daarmee maak je je tekst onpersoonlijk en onnodig ingewikkeld.**

Uitzondering zijn situaties waarin je juist wilt dat degene die de handeling uitvoert onbekend blijft. Bijvoorbeeld in een spannend

boek. Of in een rechercheverslag. Daarnaast kan de lijdende vorm voor een prettige afwisseling zorgen in je tekst.

Maar over het algemeen geldt: schrijf zoveel mogelijk in de actieve vorm. **Dan ziet je lezer de actie als het ware voor zich.** Of hij hoort, proeft, ruikt of voelt het. En dan blijf je hem boeien.

Dus schrijf niet:

X Door de psycholoog werd geconstateerd dat hij depressief is.

X Via cognitieve gedragstherapie is hem een helpend denkpatroon aangeleerd.

X Dankzij deze schrijftip zijn mijn teksten drastisch verbeterd.

Maar schrijf wel:

✓ De psycholoog constateerde dat hij depressief is.

✓ Via cognitieve gedragstherapie leerde hij een helpend denkpatroon aan.

✓ Dankzij deze schrijftip verbeterde ik mijn teksten drastisch.

2

Gebruik in minstens 70% van je zinnen signaalwoorden

Signaalwoorden geven het verband tussen twee zinnen of alinea's aan.

Voorbeelden zijn:

- daarna
- bovendien
- maar
- zoals
- bijvoorbeeld
- want
- daarmee
- kortom
- concluderend

Er zijn wel honderd signaalwoorden. Ze wijzen bijvoorbeeld op een tijdsverband, opsomming, tegenstelling, oorzaak of conclusie.

Als je geen of te weinig signaalwoorden gebruikt, raakt je lezer de draad kwijt in je tekst.

Dus gebruik ze waar je kunt. Want met een duidelijke structuur help je je lezer soepel door je tekst heen. En **zorg je ervoor dat je overtuigend schrijft.**

Uitzondering zijn zinnen waartussen het verband overduidelijk is. Dan is het krachtiger om het signaalwoord weg te laten.

Vergelijk:

- 1 Ze had een psychische stoornis. Maar haar familie wist van niets.
- 2 Ze had een psychische stoornis. Haar familie wist van niets.

Maar bij twijfel kies je voor 1. Want het belangrijkste is de begrijpelijkheid van je tekst.

Dus schrijf niet:

X Ik wil een tekst die begrijpelijk is. Ik wil dat mijn boodschap goed overkomt. Ik wil dat mijn lezer de gewenste actie onderneemt. Ik gebruik signaalwoorden.

Maar schrijf wel:

✓ Ik wil een tekst die begrijpelijk is. Zodat mijn boodschap goed overkomt en mijn lezer de gewenste actie onderneemt. Daarom gebruik ik signaalwoorden.

3

Maak niet meer dan $\pm 20\%$ van je zinnen langer dan 20 woorden

Met teveel lange zinnen vindt de gemiddelde lezer je tekst moeilijk om te lezen. Meestal maak je lange zinnen om nuances, verduidelijkingen of argumenten aan te geven. Maar voor je lezer is het **lastig om al die informatie tegelijk te verwerken**.

Zeker omdat hij er vaak de rust niet voor heeft. Hij heeft allerlei andere dingen te doen. En er is een overaanbod aan informatie. Daarom moet je lezer selectief zijn: is dit echt belangrijk voor mij? Kom ik hiermee snel tot de informatie die ik zoek?

Een tekst met zinnen waarover je lezer struikelt, kost hem te veel tijd.

Bij iedere vertraging is hij **nóg sneller** dan anders geneigd om alleen:

- flarden van je tekst te lezen;
- koppen te snellen;
- opsommingen eruit te pikken;
- en vetgedrukte woorden te lezen.

Of **hij haakt helemaal af**. Dat gebeurt sneller dan je misschien denkt...

Bovendien **raak je zelf ook makkelijk de kluts kwijt** als je een lange zin schrijft. Je haalt bijvoorbeeld enkelvoud en meervoud door elkaar. Je zinsconstructie wijzigt halverwege. Of je zin ontspooit op een andere manier.

Herken je bijvoorbeeld een ontspoorde zin als deze?

Het kortetermijngeheugen is het geheugen dat informatie voor een korte termijn vasthoudt en kan variëren tussen enkele seconden tot enkele minuten, die bovendien een beperkte hoeveelheid informatie kunnen bevatten zodat als iemand probeert een nieuw telefoonnummer te onthouden, zal dit waarschijnlijk weer zijn vergeten als hij even door iets of iemand anders is afgeleid.

Toch zijn langere zinnen niet altijd fout. Een beetje variatie in zinslengtes brengt juist *jeu* in je verhaal. Met alleen maar korte zinnen wordt je tekst te hakkerig.

Maar over het algemeen geldt: hoe korter je je zinnen maakt, hoe makkelijker je ze goed opschrijft. En hoe makkelijker je tekst leest. **Daarmee vergroot je de kans dat mensen je verhaal uitlezen.**

Korte zinnen maken, betekent ook dat je ze begint met signaalwoorden als *en*, *maar* of *want*. In tegenstelling tot wat je leraar Nederlands misschien zei. Tja, de tijden zijn veranderd...

Dus schrijf niet:

X Volgens psychiater Witte Hoogendijk stressen we tegenwoordig zo vaak en zo snel vanwege ons oeroude stressresponsstelsel dat niet is toegerust op de onontkoombare, abstracte en onbeïnvloedbare stressoren van tegenwoordig waardoor een redelijk evenwicht tussen stress en stressloosheid biologisch gezien het hoogst haalbare is.

Maar schrijf wel:

✓ Waarom stressen we tegenwoordig zo vaak en zo snel? Volgens psychiater Witte Hoogendijk komt dat door ons oeroude stressresponsstelsel. Dat is niet toegerust op de onontkoombare, abstracte en onbeïnvloedbare stressoren van tegenwoordig. Een redelijk evenwicht tussen stress en stressloosheid is daardoor biologisch gezien het hoogst haalbare.

4

Vermijd moeilijke woorden en afkortingen

Woorden uit jouw vakgebied gebruik je zelf de hele dag. Als je met collega's en relaties praat. Als je vakliteratuur leest. Of als je een cursus volgt. Omdat deze woorden voor jou zo gewoon zijn, **overschat je al snel de kans dat je lezer ze ook begrijpt.**

Maar de gemiddelde lezer heeft moeite met:

- woorden die zijn overgenomen uit een vreemde taal (zoals reductie, intentie en conform);
- vaktermen en afkortingen (zoals klinisch psycholoog en GGZ);
- en lange samengestelde woorden (zoals chronischevermoeidheidssyndroom).

Schrijf daarom altijd in gewone-mensentaal.

Tenzij je zeker weet dat alleen vakgenoten je tekst lezen.

Wat helpt om begrijpelijk te schrijven, is zinnen hardop voorlezen. Hoe zou je ze uitspreken als je je lezer persoonlijk sprak?

Dus doe het volgende:

- ✓ Vervang moeilijke woorden door woorden die gangbaarder zijn. Kijk voor suggesties bijvoorbeeld op Synoniemen.net.
- ✓ Licht vaktermen en afkortingen de eerste keer toe.
- ✓ Gebruik een of meer liggende streepjes in een woord als chronische-vermoeidheidssyndroom. Of omschrijf het begrip.

Laatst opende ik de website van een nieuwe klant. Ik las:

Welkom bij deze praktijk voor psychologische hulpverlening

Ik ben aangesloten bij...

En daarna volgde er een heel rijtje vakverenigingen.

Later begreep ik waarom deze lidmaatschappen zo pontificaal op de homepage stonden. Ze hadden de psycholoog veel tijd, geld en moeite gekost. Hij was trots op het resultaat.

Maar wat heeft een potentiële cliënt aan deze informatie?

Weet hij welk voordeel die lidmaatschappen *hem* bieden? En is dit het eerste wat hij zoekt?

Want je lezer wil altijd weten: *what's in for me?*

Dus doe het volgende:

- ✓ Kruip in de huid van je beoogde lezer:
 - Wat is zijn probleem of behoefte?
 - Naar welke resultaten is hij op zoek?
 - Wat zijn zijn drempels en bezwaren?
 - Wat heeft hij aan jouw kennis of oplossing?
- ✓ En richt je vooral op het beantwoorden van dit soort vragen in je tekst.

Succes!

Miriam Visser

Teksten *met* zorg

Wil je nóg betere teksten?

Lees de gratis schrijftips op
www.tekstenmetzorg.nl.

Of stuur een mailtje met je uitdaging naar
info@tekstenmetzorg.nl.

© Teksten met zorg | Miriam Visser